

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยเคยมีการปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่มาแล้วเมื่อประมาณร้อยปี ในสมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งทำให้มีการเปลี่ยนแปลงหลายด้านทั้งการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และโดยเฉพาะด้านการศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก มีการจัดการศึกษาแบบอย่างตะวันตกมากขึ้น และได้ย้ายฐานการจัดจากวัดและวังมาอยู่โรงเรียน มีหน่วยงานที่จะควบคุมดูแลการจัดการศึกษาโดยตรง วุฒิชัย มูลศิลป์ (2526 : 47) ได้กล่าวถึงปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาดังนี้

1. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงได้รับการศึกษาตามแบบแผนใหม่ โดยมี นางแอนนา เลียวโนแวน หมอจันเคเล และนายปีเตอร์สัน เป็นผู้ถวายการสอน และในการเสด็จประพาสยุโรปครั้งแรกในปี พ.ศ.2440 ได้ก่อให้เกิดผลสำคัญอย่างยิ่งทางการศึกษาของประเทศไทยประการหนึ่ง คือ ทรงรับสั่งให้เอกอัครราชทูตไทยประจำอังกฤษและฝรั่งเศส ศึกษาแบบแผนการจัดการศึกษาของประเทศทั้งสองเพื่อนำมาปรับปรุงใช้ในประเทศไทย
2. การคุกคามของจักรวรรดินิยมตะวันตก ประเทศไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยาได้ติดต่อกับโดยตรงกับโปรตุเกส และได้รู้อำนาจและอิทธิพลของชาติตะวันตกเกรงว่าจะเข้ามาครอบครองและทำให้คนไทยเปลี่ยนศาสนา
3. ความต้องการบุคคลที่มีความรู้เพื่อเข้ามาบริหารราชการในสมัยรัชกาลที่ 5 ทรงเล็งทาส และมีการปฏิรูปเกือบจะทุกด้านรวมทั้งการศึกษา โดยทรงตระหนักดีว่างานทั้งหลายที่จะปฏิรูปสำเร็จไปได้ก็ต้องอาศัยคนที่มีความรู้ความสามารถแบบใหม่
4. การได้รับแรงกระตุ้นและแบบอย่างจากตะวันตก ชาวตะวันตกได้เข้ามาเผยแพร่คริสต์ศาสนาและความรู้ความคิดเห็นใหม่ ๆ เช่น การแพทย์ วิทยาศาสตร์ เป็นต้น ทรงตระหนักในอิทธิพลและอำนาจของชาวตะวันตก จำเป็นจะต้องปรับปรุงบ้านเมืองและพัฒนาคนไทยให้มีความรู้วิทยาการตะวันตก

หลังจากนั้นต่อมาได้มีความพยายามที่จะปฏิรูปการศึกษาอีก โดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. 2517-2518 ซึ่งได้มีการจัดทำเนื้อหาสาระของการปฏิรูปการศึกษา และนำเสนอต่อรัฐบาลในขณะนั้น แต่ความพยายามที่จะทำการปฏิรูปการศึกษาก็ไม่ค่อยประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะการขาดความมุ่งมั่นทางการเมืองเป็นสำคัญมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อยครั้ง นโยบายไม่ต่อเนื่อง นอกจากนี้ประชาชน องค์กร และสถาบันต่าง ๆ ยังไม่เห็นความสำคัญและตระหนักเท่าที่ควร พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ถือได้ว่าเป็นเจตนารมณ์และความพยายามอย่างแรงกล้าที่จะทำการปฏิรูปการศึกษาไทย โดยเริ่มตั้งแต่มีการจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งถือเป็นการปฏิรูปการพัฒนาประเทศในบริบทใหญ่ และในมาตรา 81 ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ยังระบุให้มีการจัดทำกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษาของประเทศ ผลจากนัยมาตรา 81 ส่งผลให้ขณะนี้ประเทศไทยมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ใช้แล้ว (วันชัย ดนัยตโมนุท. 2542 : 13-14)

มนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญสูงสุดในการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน การพัฒนาประเทศจะยั่งยืนได้จะต้องประกอบด้วย คนไทยที่มีคุณภาพที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรม วัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต และเอื้อต่อการพัฒนาประเทศการศึกษาเป็นการพัฒนาคุณภาพคนเพื่อพัฒนาประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ จึงถือว่าการปฏิรูปการศึกษาเป็นภารกิจที่มีความสำคัญยิ่งที่จะต้องยึดถือเป็นนโยบายหลักที่จะต้องเร่งปฏิรูปการศึกษาด้วยเหตุผลสำคัญคือ (ศูนย์ปฏิรูปการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 3-4)

1. การปฏิรูปการศึกษาเป็นทางเลือกที่สำคัญที่จะนำพาประเทศไทย ให้ผ่านพ้นวิกฤตปัญหาต่าง ๆ ในสภาวะปัจจุบันไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนด้วยการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณภาพคนที่เป็นรากฐานสำคัญของการแก้วิกฤตปัญหาและพัฒนาประเทศ

2. จุดอ่อนของระบบการศึกษาไทยทั้งความเชื่อ แนวคิด วิธีการ และคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นดัชนีที่ใช้ในการประเมินรายวิชาทักษะด้านการคิดและการแก้ปัญหา โดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับต่ำ จำเป็นต้องได้รับการปรับเปลี่ยนระบบการศึกษาให้มีความเข้มแข็งมีประสิทธิภาพสูงสุด

3. ศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันกับสังคมประชาโลก พบว่าในช่วงปี 2540-2542 ประเทศไทยมีความสามารถแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ อยู่ในอันดับท้าย ๆ ซึ่งเป็นดัชนีชี้ให้เห็นถึงคุณภาพของคนไทยด้อยกว่าประเทศอื่น ๆ แม้แต่ในภูมิภาคเอเชียด้วยกัน จึง

เป็นเหตุหนึ่งที่เป็นกระแสผลักดันให้จำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบเพื่อพัฒนาคุณภาพของคนไทยให้สามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง

4. แรงกดดันจากกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ทั้งทางด้านสังคม การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งการปฏิรูปการศึกษาในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ส่งผลให้ประเทศไทยต้องมีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อเตรียมคนให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงด้วย

5. บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (ม. 81) และบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายทางการศึกษาฉบับแรกของไทยให้มีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น

หัวใจของการปฏิรูปการศึกษา คือการปฏิรูปการเรียนรู้ หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ คือการปฏิรูปจากยี่ดวิชาเป็นตัวตั้ง มาเป็นยึดมนุษย์หรือผู้เรียนเป็นตัวตั้ง หรือเรียกว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นตัวตั้งหรือยึดผู้เรียนสำคัญที่สุด หมายถึงการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง สถานการณ์จริงของแต่ละคนไม่เหมือนกันจึงต้องเอาผู้เรียนแต่ละคนเป็นตัวตั้ง ครูจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ กิจกรรม และการทำงาน อันนำไปสู่การพัฒนา ผู้เรียนครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย ทางจิตหรืออารมณ์ ทางสังคม และทางสติปัญญา ซึ่งรวมถึงพัฒนาการทางจิตวิญญาณด้วย ในขณะที่ทุกคนยอมรับว่ากระบวนการเรียนรู้ยุคใหม่จะยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษานั้น ครู คณาจารย์และผู้บริหารสถานศึกษา น่าจะเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดเพราะท่านเหล่านี้คือผู้ที่สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดประโยชน์ถึงตัวผู้เรียนได้อย่างแท้จริง (พนม พงษ์ไพบูลย์ <http://www.moe.go.th/web-panom/article-panom>)

ในการจัดการศึกษานั้นย่อมเป็นที่แน่นอนว่าต้องมีองค์ประกอบหลายอย่าง แต่องค์ประกอบที่สำคัญคือหลักสูตร (วิชัย ดิสสระ. 2534 : 12) ซึ่งจะต้องจัดทำขึ้นภายใต้กรอบความคิดของแผนแม่บทในการจัดการศึกษาของประเทศที่เรียกว่า แผนการศึกษาแห่งชาติ ประเทศไทยเริ่มมีแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับแรกเมื่อ พ.ศ. 2441 แล้วได้มีการดัดแปลงใช้ให้เหมาะสมกับเมืองไทยเป็นคราว ๆ ไป (พงศอินทร์ สุขขจร. 2535 : 4) อย่างไรก็ตามพอสรุปได้ว่าหลักสูตรได้แบ่งวิชาที่เรียนเป็นหมู่ ประกอบด้วย 4 หมู่ เป็นหลักเรียกว่าองค์ 4 ของการศึกษา (ภิญโญ สาร. 2522 : 18) คือ

1. พุทธิศึกษา (Head Education) คือการศึกษาวิชาสามัญ ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ซึ่งจะเป็นความรู้พื้นฐานในการศึกษาในขั้นสูงขึ้นไป

2. จริยศึกษา (Heart Education) คือการศึกษาศีลธรรม จรรยา มารยาท ความประพฤติอันดีงาม อุปนิสัยที่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่นและสังคมตามควร

3. พลศึกษา (Health Education) คือการศึกษาวิชาพลานามัย การออกกำลังกาย การบริหารร่างกาย การรักษาสุขภาพอนามัยให้แข็งแรงอยู่เสมอ

4. หัตถศึกษา (Hand Education) คือการศึกษาวิชาการผลิตงานฝีมือ เช่น จักสาน งานกระดาษ งานผ้า งานดอกไม้ใบตอง ถักไหมพรมโครเชต์ งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุ งานอาหาร งานบ้าน งานครัว ฯลฯ

สำหรับการศึกษาในองค์ที่ 1-3 นั้น หลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่แรกเริ่มและเป็นไปตามประเพณีนิยมและความต้องการพื้นฐานของสังคมของผู้คนในสมัยนั้น กล่าวคือ การไปโรงเรียนนั้นทุกคนมีจุดประสงค์ที่จะส่งลูกไปเพื่ออ่านหนังสือออก คิดเลขเป็น ได้รับการอบรมให้อยู่ในศีลธรรมอันดี มีความประพฤติดี และการรักษาตัวเองให้มีร่างกายแข็งแรง แค่นั้นก็ดูเหมือนว่าจะพอแล้ว ส่วนองค์ที่ 4 คือ การอาชีพศึกษานี้ เดิมผู้ปกครองและรัฐคิดว่าส่วนนี้เป็นหน้าที่ของบ้านที่จะฝึกให้ รัฐจึงมิได้ดูแลเอาใจใส่เท่าใดนัก

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีการตั้งโรงเรียนอาชีพศึกษาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมากขึ้นมีโรงเรียนช่างไม้ ช่างทอผ้า ช่างปูนและโรงเรียนเกษตรกรรม เป็นต้น (พงศอินทร์ สุขขจร. 2535 : 7) อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนการสอนก็เป็นไปเพื่อให้สามารถประกอบอาชีพได้เท่านั้น นักเรียนที่เข้ามาเรียนก็มักเป็นประเภทที่ต้องการเรียนระยะสั้นเพื่อหางานทำ มีการแยกสถานที่เรียนตามสาขา เช่น ช่างก่อสร้างอุเทนถวาย, ช่างกลปทุมวัน, เพาะช่าง, การช่างสตรีโชติเวช ฯลฯ

ในปี พ.ศ. 2518 ได้มีการจัดตั้งวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีพศึกษา โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2518 เจตนารมณ์ที่สำคัญของการจัดตั้ง คือการขยายโอกาสให้ผู้สำเร็จการศึกษาสายอาชีพสามารถศึกษาต่อได้จนถึงระดับปริญญาตรงตามสาขาเพราะยุคนั้นมีความยากลำบากมากสำหรับนักศึกษาสายอาชีพ ที่จะเรียนจนถึงระดับปริญญา หรืออาจเรียนได้แต่ไม่ตรงสาขา ต่อมาในวันที่ 15 กันยายน 2531 พระบาทสมเด็จพระ

พระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามให้วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาใหม่ว่า "สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล" (สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. 2544 : 9)

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ตั้งอยู่ที่ตำบลคลองหก อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี เป็นนิติบุคคลมีฐานะเป็นกรมในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีอธิการบดีเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในฐานะหัวหน้าส่วนราชการเช่นเดียวกับอธิบดีของกรมต่าง ๆ การดำเนินงานของสถาบันฯ อยู่ภายใต้การควบคุมของสภาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ประกอบด้วย (สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. 2540 : 1-4)

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

นายกสภาสถาบัน

อธิบดีกรมอาชีวศึกษา

อุปนายก

อธิบดีกรมศิลปากร

อุปนายก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

กรรมการสภาสถาบันฯ

กรรมการโดยตำแหน่ง

กรรมการจากการเลือกตั้ง

Rajabhat Mahasarakham University

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

หัวหน้าสำนักงานอธิการบดี

กรรมการและเลขานุการสภาสถาบันฯ

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล แบ่งส่วนราชการต่าง ๆ ออกเป็นสำนักงานอธิการบดี คณะวิทยาเขต ศูนย์ สำนัก สถาบันฯ และสถานี่ดังนี้

1. สำนักงานอธิการบดี ทำหน้าที่เป็นหน่วยประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนการปฏิบัติงานให้แก่ คณะ วิทยาเขต ศูนย์ สำนัก และสถาบันฯ ซึ่งประกอบด้วยกองต่าง ๆ คือ กองกลาง กองคลัง กองการเจ้าหน้าที่ กองงานวิทยาเขต กองบริการ กองแผนงาน กองสวัสดิการ กองพัสดุและออกแบบการก่อสร้าง กองพัฒนาอาคารสถานที่ กองประชาสัมพันธ์

2. หน่วยตรวจสอบภายใน มีหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติราชการต่าง ๆ ของหน่วยงานในสังกัดเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณ การเงิน การบัญชี พัสดุและทรัพย์สิน และการบริหารงานอื่น ๆ ของทางราชการให้ดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ

3. คณะ ปัจจุบันมี 14 คณะคือ คณะศิลปศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิศวกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์บางพระ คณะเกษตรศาสตร์นครศรีธรรมราช คณะบริหารธุรกิจ คณะคหกรรมศาสตร์ คณะศิลปกรรม

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

4. วิทยาเขต ทำหน้าที่เป็นหน่วยปฏิบัติการในการให้การศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีและระดับปริญญาตรี และจัดฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสั้นให้แก่ประชาชนในชนบท มีวิทยาเขตต่าง ๆ รวม 35 วิทยาเขต ตั้งอยู่ในส่วนกลาง 12 วิทยาเขต และส่วนภูมิภาค 23 วิทยาเขต

5. สำนัก / สถาบัน / ศูนย์ / สถานี เป็นหน่วยงานที่ให้บริการเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านวิชาการการศึกษา ค้นคว้าทดลองและการฝึกอบรมพระยะสั้น มี 28 หน่วยงาน

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตขอนแก่น ได้ก่อตั้งขึ้นเพื่อเป็นการส่งเสริมการศึกษาทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษาและการฝึกอบรมช่างที่ดีทั้งระดับช่างฝีมือและช่างเทคนิค รัฐบาลจึงได้ตั้งวิทยาลัยเทคนิคขอนแก่นขึ้นด้วยความร่วมมือจากรัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2506 และความช่วยเหลือจากรัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันนั้นสิ้นสุดเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2518 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2519 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น ได้รวมเข้ากับวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาจึงได้เปลี่ยนชื่อเป็นวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเทคนิคขอนแก่น จนกระทั่งเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2531 วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาได้รับพระราชทานนามเป็น สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ปัจจุบันจึงใช้ชื่อว่า สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตขอนแก่น

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตขอนแก่น เป็นสถาบันการศึกษาที่ผลิตช่างฝีมือระดับคุณภาพให้กับท้องถิ่นและประเทศมาเป็นเวลายาวนาน จนได้รับการยกย่องและยอมรับในด้านวิชาการ มาตรฐานการจัดการเรียนการสอน ผู้ปกครองจำนวนมากจึงประสงค์ที่จะให้บุตรหลานเข้าศึกษาในสถาบันแห่งนี้ ด้วยมั่นใจว่าสถาบันแห่งนี้จะเป็นต้นแบบในการจัดการเรียนการสอนในสายวิชาชีพ ในส่วนของสถาบันเองตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 เป็นต้นมาได้มีการปรับกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ระบบการบริหารงานคุณภาพตามมาตรฐาน ISO 9002 และการประกันคุณภาพการศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

จากสภาพปัญหาและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นข้าราชการสังกัดสถาบันแห่งนี้ และกำลังศึกษาต่อในระดับปริญญาโทสาขาบริหารการศึกษา จึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาอย่างจริงจังและถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัยว่า เมื่อรัฐประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเน้นกระบวนการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น สถาบัน

การศึกษาแห่งนี้ได้มีการดำเนินงานเพื่อปรับกระบวนการเรียนการสอนของคณาจารย์ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติดังกล่าวไปอย่างน้อยเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานอย่างไร และมีข้อเสนอใดบ้างเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยดีและได้ผลสมเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยจะใช้แนวคิดของเดมมิง (Deming) เป็นกรอบในการวิจัยซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอน และเพื่อเข้าสู่วิสัยทัศน์ราชชมงคลอย่างเป็นรูปธรรม มีรายละเอียดดังนี้

1. Plan คือการวางแผนล่วงหน้า ทำแผนปฏิบัติงาน กำหนดจุดประสงค์ กิจกรรม ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ งบประมาณ และสถานที่ ตลอดจนการแจ้งผู้เกี่ยวข้องผู้สนใจให้ทราบก่อนโดยทั่วกัน
2. Do คือการทำงานตามแผนที่ได้กำหนดไว้ภายใต้การสนับสนุนดูแลอย่างใกล้ชิดจากฝ่ายบริหาร
3. Check คือการติดตามผล ประเมินผลโดยวิธีการที่เชื่อถือได้ รายงานผลประชุมเพื่อสรุปคุณภาพและปริมาณของงาน
4. Action คือการประยุกต์ใช้ โดยนำผลที่ได้จากการติดตามผลมาวางแผนปรับปรุงและนำไปประยุกต์ใช้ (ศิริอร ชันธหัตถ์. 2539 : 19)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานด้านการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตขอนแก่น
2. เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน ของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตขอนแก่น

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตขอนแก่น มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนเป็นรายด้านและโดยรวมแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพการดำเนินงานด้านปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตขอนแก่น ในปีการศึกษา 2545

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือ ผู้บริหารจำนวน 60 คน และอาจารย์ผู้สอนจำนวน 110 คน รวม 170 คน ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตขอนแก่น ปีการศึกษา 2545

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ให้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ครอบคลุมข้อมูลที่จะได้รับ และเนื่องจากประชากรไม่มากจนเกินไปผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลได้ทั่วถึง

3. ตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

3.1 ตัวแปรอิสระ

3.1.1 ผู้บริหาร

3.1.2 อาจารย์ผู้สอน

3.2 ตัวแปรตาม ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ที่มีต่อการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตขอนแก่น

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

4.2 แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open – ended Form or Unstructured Questionnaire)

ระยะเวลาของการวิจัย

เริ่มตั้งแต่ เดือน มกราคม พ.ศ. 2545 ถึง เดือน กันยายน พ.ศ. 2545

นิยามศัพท์เฉพาะ

การดำเนินงาน หมายถึง การกระทำกิจกรรมอย่างเป็นระบบ ขั้นตอน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนการสอนของครู จากแบบยึดครูเป็นศูนย์กลาง มาเป็นแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

หรือผู้เรียนมีความสำคัญ โดยการปฏิรูปนั้นมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย
ของสถาบัน

สถาบัน หมายถึง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตขอนแก่น

บุคลากร หมายถึง ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยา
เขตขอนแก่น

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้าคณะ หัวหน้าแผนก
และหัวหน้าศูนย์

อาจารย์ผู้สอน หมายถึง อาจารย์ซึ่งทำการสอนโดยไม่ทำหน้าที่บริหาร ประจำอยู่ที่
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตขอนแก่น

ข้อเสนอแนะ หมายถึง วิธีการที่ข้าราชการสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เสนอผู้วิจัยเพื่อ
สนับสนุน ปรับปรุง การดำเนินงาน ด้านการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนให้บรรลุ
จุดประสงค์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

Rajabhat Mahasarakham University

1. เป็นข้อมูลนำเสนอผู้อำนวยการสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตขอนแก่น
เพื่อกำหนดนโยบายในการดำเนินการในปีต่อไปรวมทั้งกำหนดแผนกลยุทธ์ในการดำเนินงาน
ปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการ
ศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
2. เป็นข้อมูลและข้อเสนอแนะ ให้ข้าราชการในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขต
ขอนแก่น ทราบผลการประเมินตนเองเพื่อที่จะพัฒนาและปรับปรุงตนเอง และเป็นการ
ประชาสัมพันธ์ให้ประชาคมและผู้เกี่ยวข้องทราบความจริง ความก้าวหน้า และผลงานของ
สถาบัน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้มาตรฐานการศึกษาของสถาบัน อันจะส่งผลให้การดำเนินงานของ
สถาบันด้านปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542 ในที่สุด